

Sygn. akt XII C 1041/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Horbacz

Protokolant p.o. stażysty Joanna Bendlewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 czerwca 2014 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa

Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta P. zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

przeciwko

Przedsiębiorstwu Produkcyjno – Handlowo – Usługowemu (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. (KRS nr (...))

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta P. kwotę 209.239,83zł (dwieście dziewięć tysięcy dwieście trzydzieści dziewięć złotych 83/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 marca 2014r. do dnia zapłaty

2. kosztami procesu obciąża pozwanego i na tej podstawie:

a) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.462zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu

b) zasądza od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego

SSO Magdalena Horbacz

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym dnia 20 marca 2014 r. powód Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydenta Miasta P. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o zobowiązanie pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego (...) Sp. z o.o. w P. do zapłaty kwoty 209.239,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 marca 2014 r. do dnia zapłaty oraz na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego. Powód wskazał, że ww. kwoty domaga się tytułem opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego działki nr (...) za rok 2013, która wynosi 185.929,83 zł. Powód wskazał, że ww. kwota wynika z ugody zawartej przez strony przed SKO w P. w dniu 13.04.2012r., a pozwany zobowiązany był uiścić ww. kwotę do dnia 31 marca 2013 r. Powód wskazał, że na ww. kwotę żądania pozwu składa kwota skapitalizowanych odsetek naliczonych od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 20.03.2014 r. w wysokości 23.310 zł.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 31 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII Nc (...) uwzględnił żądanie pozwu.

W sprzeciwie od ww. nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania. Jednocześnie pozwany wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania z uwagi na toczące się postępowanie o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności w sprawie GN-X(...) prowadzonej przez Prezydenta Miasta P., do czasu prawomocnego zakończenia ww. postępowania. Pozwana podniosła zarzut potrącenia przysługującej w stosunku do Skarbu Państwa wierzytelności z tytułu szkody poniesionej w wyniku nie wydania decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego ww. gruntów w prawo własności.

W kolejnych pismach procesowych powód podtrzymał żądanie pozwu, wnosząc o oddalenie wniosku pozwanego o zawieszenie postępowania wskazując na brak związku postępowania prowadzonego o uwłaszczenie ww. gruntów na obowiązek uiszczenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów za 2013 rok.

Pozwany podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) Sp. z o.o. w P. (KRS nr (...)) od 1992 r. jest użytkownikiem wieczystym gruntów Skarbu Państwa położonych w P. stanowiących działki ewidencyjne nr (...) obręb R., dla której Sąd Rejonowy (...) prowadzi księgi wieczyste (...)

Okoliczności niesporne, informacja z KRS pozwanej (k.4-10); wydruk z elektronicznej księgi wieczystej (k.11-25)

Na podstawie ugody zawartej pomiędzy powodem (jako właścicielem gruntu) a pozwanym (jako użytkownikiem wieczystym) dnia 13 kwietnia 2012 r. przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym w P. w przedmiocie ustalenia wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntu, pozwany zobowiązał się uiszczać opłatę z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów w wysokości 186.230,76 zł począwszy od 2010 r. aż do ponownej aktualizacji w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

Okoliczności niesporne, odpis ugody (k.26-26v)

Na poczet opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów za 2013 rok pozwany uiszczył w dniu 13.03.2013 r. kwotę 330,93 zł.

W piśmie z dnia 10.12.2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 186.230,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi w kwocie 300,93 zł za 258 dni opóźnienia w płatności. Powyższe wezwanie pozwany odebrał dnia 17.12. 2013 r.

Do dnia dzisiejszego pozwany nie uregulował należnej opłaty.

Okoliczności niesporne, wezwanie wraz z dowodem doręczenia (k.27-28v)

W dniu 27 marca 2012 r. pozwany wniósł do Prezydenta Miasta P. wniosek o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności. Powyższy wniosek został zarejestrowany pod sygn. GN-X(...).

Ostatecznym postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 r. Wojewoda (...) na podstawie art. 37 § 2 w zw. z art. 123 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, po rozpoznaniu zażalenia pozwanego na bezczynność oraz przewlekłe prowadzenie postępowania GN-X(...), stwierdził przewlekłość ww. postępowania prowadzonego przez Prezydenta Miasta P., stwierdzając, że bezczynność organu miała miejsce z rażącem naruszeniem prawa i wyznaczył Prezydentowi Miasta P. do załatwienia niniejszej sprawy ostateczny termin na dzień 5 maja 2014 r.

Wojewoda (...) wskazał, że beczynność organu miała miejsce w okresie od 28.05.2012 r. do 6.06.2012 r., od 1.11.2012 r. do 23.11.2012 r., od 1.02.2013 r. do 7.02.2013 r., od 15.03.2013 r. do 20.08.2013 r., od 10.01.2014 r. do 3.04.2014 r.

Decyzjami z dnia 2 maja 2014 r. Prezydent Miasta P. odmówił przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności.

Dnia 20 maja 2014 r. pozwany wniósł odwołanie od ww. decyzji Prezydenta Miasta P..

Okoliczności niesporne, odpis wniosku wraz z załącznikami, odpis orzeczeń Prezydenta Miasta P., odpis orzeczenia Wojewody (...). (k. 50-154,160-206,221-240); odwołanie wraz z potwierdzeniem nadania (k.248-290)

W piśmie z dnia 16 czerwca 2014 r. doręczonym tego samego dnia powodowi, pozwany wezwał powoda do zapłaty kwoty 209.239,83 zł, wskazując, że na ww. kwotę składa się suma opłat za użytkowanie wieczyste za rok 2013, a obowiązek zapłaty ww. kwoty przez powoda powstał w związku z beczynnością i przewlekłością jakiej dopuszczono się w trakcie ww. postępowania o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego ww. gruntów w prawo własności.

W piśmie z dnia 18 czerwca 2014 r. doręczonym tego samego dnia powodowi, pozwany złożył oświadczenie o potrąceniu wierzytelności o zapłatę odszkodowania w wysokości 209.239,83 zł przysługującego pozwanej w związku z beczynnością i przewlekłością jakiej dopuszczono się w trakcie ww. postępowania o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego ww. gruntów w prawo własności.

Okoliczności niesporne, odpis wezwania do zapłaty wraz z potwierdzeniem wpływu (k.247); odpis oświadczenia o potrąceniu wraz z potwierdzeniem wpływu (k.246)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z odpisów dokumentów. Podkreślić należy, że stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny, a spór skupiał się wokół oceny prawnej zaistniałych zdarzeń.

Sąd zważył, co następuje:

Powód w niniejszym postępowaniu domagał się zasądzenia kwoty 185.929,83 zł wraz z skapitalizowanymi odsetkami ustawowymi, tytułem opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego przez pozwanego gruntów Skarbu Państwa stanowiących działki nr (...), za rok 2013.

Zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (j.t. Dz. U. z 2014 r. Nr 518) za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste pobiera się pierwszą opłatę i opłaty roczne. W myśl ustępu 4, opłaty roczne wnosi się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok. Opłaty rocznej nie pobiera się za rok, w którym zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego. Właściwy organ, na wniosek użytkownika wieczystego złożony nie później niż 14 dni przed upływem terminu płatności, może ustalić inny termin zapłaty, nieprzekraczający danego roku kalendarzowego. Zgodnie z art. 77 ust 1 ww. ustawy, wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a, podlega aktualizacji nie częściej niż raz na 3 lata, jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie. Zaktualizowaną opłatę roczną ustala się, przy zastosowaniu dotychczasowej stawki procentowej, od wartości nieruchomości określonej na dzień aktualizacji opłaty. Zgodnie z art. 78 ust 1 ww. ustawy, właściwy organ zamierzający zaktualizować opłatę roczną z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej powinien wypowiedzieć na piśmie wysokość dotychczasowej opłaty, do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego, przesyłając równocześnie ofertę przyjęcia jej nowej wysokości. W wypowiedzeniu należy wskazać sposób obliczenia nowej wysokości opłaty i pouczyć użytkownika wieczystego o sposobie zakwestionowania wypowiedzenia. Do wypowiedzenia dołącza się informację o wartości nieruchomości, o której mowa w art. 77 ust. 3, oraz o miejscu, w którym można zapoznać się z operatem szacunkowym. Do doręczenia wypowiedzenia stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z ustępem 2, użytkownik wieczysty może, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia, złożyć do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Zgodnie z art. 79 ust 3 ww. ustawy,

Kolegium powinno dążyć do polubownego załatwienia sprawy w drodze ugody. Jeżeli do ugody nie doszło, kolegium wydaje orzeczenie o oddaleniu wniosku lub o ustaleniu nowej wysokości opłaty. Od orzeczenia kolegium odwołanie nie przysługuje. Zgodnie z ustępem 5, ustalona na skutek prawomocnego orzeczenia kolegium lub w wyniku zawarcia przed kolegium ugody nowa wysokość opłaty rocznej obowiązuje począwszy od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym wypowiedziano wysokość dotychczasowej opłaty.

Mając na uwadze powyższe, uznać należało, że w związku z zawarciem pomiędzy stronami ugody dnia 13 kwietnia 2012 r. przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym w P. w przedmiocie ustalenia wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste ww. gruntów, pozwany zobowiązany był uiścić do 31 marca 2013 r. opłatę z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów w wysokości 186.230,76 zł. Z uwagi na wpłatę przez pozwanego kwoty 300,93 zł w dniu 13 marca 2013 r., pozwany jest zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwoty 185.929,83 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 kwietnia 2013 r.

W toku niniejszego postępowania pozwany wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności prowadzonego przez Prezydenta Miasta P. w sprawie GN-X(...). Jednocześnie pozwany przedstawił do potrącenia kwotę wierzytelności o zapłatę odszkodowania w wysokości 209.239,83 zł podnosząc, że ww. kwota przysługuje pozwanemu od powoda w związku z bezczynnością i przewlekłością jakiej dopuszczono się w trakcie ww. postępowania o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego ww. gruntów w prawo własności.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 71 ustęp 6 ww. ustawy, w razie wygaśnięcia użytkowania wieczystego opłata roczna z tytułu użytkowania wieczystego za rok, w którym prawo wygasło, podlega zmniejszeniu proporcjonalnie do czasu trwania użytkowania wieczystego w tym roku. Powyższy przepis został wprowadzony w związku z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2004 r. (III CZP 47/04, OSNC 2005, nr 5, poz. 74), w której stwierdzono, że w razie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności opłata roczna za użytkowanie wieczyste za rok, w którym nastąpiło przekształcenie, ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do czasu trwania użytkowania wieczystego w tym roku, a wyrażona w tej uchwale zasada powinna obowiązywać konsekwentnie w każdym przypadku wygaśnięcia użytkowania wieczystego (podobnie: Sąd Najwyższy wyrokach z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CK 244/02, OSNC 2005, nr 1, poz. 14, i z dnia 3 września 2003 r., II CKN 419/01, OSNC 2004, nr 10, poz. 165). Zgodnie zaś z art. 3 ust 2 ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (j.t. Dz. U. z 2012 r. Nr 83) prawo użytkowania wieczystego przekształca się w prawo własności nieruchomości z dniem, w którym decyzja, o której mowa w ust. 1, stała się ostateczna. Decyzja ta stanowi podstawę wpisu do księgi wieczystej. Zgodnie z art. 3 ustęp 1 pkt 1, decyzję o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości wydaje starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej - w przypadku nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym również nieruchomości, w stosunku do których prawo własności Skarbu Państwa wykonują inne państwowe osoby prawne. Zgodnie z ustępem 1a, organem wyższego stopnia w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jest wojewoda. Zgodnie z art. 4. ust 1, osoba, na rzecz której zostało przekształcone prawo użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, jest obowiązana do uiszczenia dotychczasowemu właścicielowi opłaty z tytułu tego przekształcenia, z zastrzeżeniem art. 5. Zgodnie z ustępem 2, w decyzji, o której mowa w art. 3 ust. 1, właściwy organ ustala opłatę z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Do ustalenia tej opłaty stosuje się odpowiednio przepisy art. 67 ust. 3a i art. 69 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.).

Z powyższego wynika, że przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości następuje w drodze konstytutywnej decyzji administracyjnej wskazanego organu administracji publicznej. Prawo użytkowania wieczystego przekształca się w prawo własności nieruchomości z dniem, w którym decyzja stała się ostateczna. Decyzja ma charakter konstytutywny. Z chwilą, kiedy stanie się ostateczna, powoduje przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Wpis w księdze wieczystej ma znaczenie deklaratoryjne. Zatem do czasu wydania ostatecznej decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności pozwany jako użytkownik wieczysty obowiązany jest ponosić opłatę do dnia 31 marca każdego roku, a w razie wydania prawomocnej

decyzji o przekształceniu może domagać się zmniejszenia opłaty za ten rok, w którym zapadła prawomocna decyzja. W związku z powyższym toczące się postępowanie o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności może odnieść skutek na przyszłość. Skoro w maju 2014 r. Prezydent Miasta P. wydał nieprawomocne decyzje o odmowie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego ww. gruntów w prawo własności, ewentualna decyzja Wojewody (...) o zmianie zaskarżonych decyzji, będzie miała skutek dopiero w momencie jej wydania, czyli najwcześniej w 2014 roku. Zatem toczące się postępowanie w sprawie GN-X(...)nie ma wpływu na obowiązek pozwanego uiszczania opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów za 2013 rok. W związku z powyższym Sąd oddalił wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy GN-X(...).

W toku niniejszego postępowania pozwany podnosząc zarzut potrącenia kwoty 209.239,83 zł wskazał, że ww. kwota przysługuje mu tytułem odszkodowania w związku z beczynnością i przewlekłością jakiej dopuszczono się w trakcie ww. postępowania o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego ww. gruntów w prawo własności.

Zgodnie z art. 498 § 1 k.c. gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Zgodnie z § 2, skutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej. Aby oświadczenie o potrąceniu mogło odnieść łączone z nim skutki umorzenia wierzytelności (art. 498 § 2 k.c.) muszą współistnieć ustawowo określone w art. 498 § 1 k.c. przesłanki. W momencie jego składania musi wystąpić i trwać stan potrącalności, a przede wszystkim muszą istnieć wzajemne wymagalne wierzytelności, których przedmiotem są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a które mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem. Oznacza to, że składający oświadczenie o potrąceniu (potrącający) musi w stosunku do swego wierzyciela posiadać własną, istniejącą już wierzytelność i wierzytelność ta w dacie potrącenia musi być wymagalna. Musi mieć też określoną podstawę faktyczną i prawną. Aby mogło dojść do potrącenia, spełnione być muszą łącznie cztery przesłanki: wzajemność wierzytelności, jednorodność świadczeń, wymagalność wierzytelności, zaskarżalność wierzytelności. Przesłanka wymagalności, wbrew literalnemu brzmieniu art. 498 § 1 k.c., dotyczy wyłącznie wierzytelności potrącającego. Wynika to z faktu, że potrącenie jest jednoznaczne z przymusowym zaspokojeniem tej wierzytelności, a nie można prowadzić egzekucji wierzytelności niewymagalnej, z kolei zobowiązany może spłacić wierzytelność przed nadejściem terminu świadczenia. Dla wywołania skutków potrącenia w postaci umorzenia wierzytelności, konieczna jest wymagalność wierzytelności potrącającego, albowiem umorzenie może nastąpić nie wcześniej niż w momencie, gdy wierzytelności staną się wymagalne. (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2013 r. I ACa 439/13, LEX nr 1369364; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 30 stycznia 2013 r. I ACa 1385/12, LEX nr nr 1322889).

Podstaw swojego roszczenia pozwany upatrywał w przepisie art. 417¹ § 3 k.c. wskazując, że na skutek nie wydania w terminie przez Prezydenta Miasta P. decyzji poniósł szkodę równą co najmniej sumie opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów, do których nie byłby zobowiązany w sytuacji gdyby decyzja o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego we własność została wydana przed 1 stycznia 2013 r. Zgodnie ze wskazanym przepisem art. 417¹ § 3 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez niewydanie orzeczenia lub decyzji, gdy obowiązek ich wydania przewiduje przepis prawa, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na art. 417 k.c. i art. 417¹ k.c., powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki: bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy, a szkodą. Kolejność badania przez sąd powyższych przesłanek nie może być dowolna. W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie działania (zaniechania), z którego, jak twierdzi poszkodowany, wynikała szkoda oraz dokonanie oceny jego bezprawności, następnie ustalenie czy wystąpiła szkoda i jakiego rodzaju i dopiero po stwierdzeniu, że obie te przesłanki zachodzą, możliwe jest zbadanie

istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2012 r. II CSK 648/11, LEX nr 1215614).

Przepis art. 417¹ § 3 k.c. określa odpowiedzialność władzy publicznej za zaniechania w dokonywaniu aktów indywidualnych o charakterze władczym, czyli za uszczerbki spowodowane przewlekłością postępowania sądowego albo administracyjnego. Odpowiedzialność odszkodowawcza za niewydanie orzeczenia lub decyzji dotyczy tylko przypadków, gdy obowiązujący przepis prawa nakazywał sądowi lub organowi administracyjnemu wydanie orzeczenia lub decyzji. Przesłanką przypisania obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przewlekłością postępowania jest więc skonkretyzowany w przepisie prawa obowiązek podjęcia przez organ sądowy lub administracyjny określonych działań władczych, o charakterze indywidualnym, których zaniechanie spowodowało szkodę. Odpowiedzialność organu w takim przypadku uzależniona jest od stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem niewydania orzeczenia lub decyzji, chociaż dopuszczalne jest uchylenie przesłanki prejudykatu, jeżeli przepisy odrębne tak stanowią (por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 3 kwietnia 2013 r. I ACA 206/13, LEX nr 1314834).

Wskazać należy, że ustawodawca uregulował odrębnie dla sądów i organów administracyjnych właściwe tryby dla stwierdzenia niezgodności z prawem zachowań tych organów władzy publicznej. Zgodnie z art. 37 § 1 k.p.a. na niezakończony w terminie określonym w art. 35, w przepisach szczególnych, ustalonym w myśl art. 36 lub na przewlekłe prowadzenie postępowania stronie służy zażalenie do organu wyższego stopnia, a jeżeli nie ma takiego organu - wezwanie do usunięcia naruszenia prawa. W myśl § 2, organ wymieniony w § 1, uznając zażalenie za uzasadnione, wyznacza dodatkowy termin załatwienia sprawy oraz zarządza wyjaśnienie przyczyn i ustalenie osób winnych niezakończony w terminie, a w razie potrzeby także podjęcie środków zapobiegających naruszeniu terminów załatwiania spraw w przyszłości. Organ stwierdza jednocześnie, czy niezakończony w terminie miało miejsce z rażącem naruszeniem prawa. By móc stwierdzić przewlekłość w postępowaniu administracyjnym, a więc dla uzyskania prejudykatu określonego art. 417¹ § 3 k.c., możliwe jest także złożenie skargi na bezczynność, którą przewiduje art. 3 § 2 pkt 8 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (dalej: p.p.s.a.). Zgodnie z art. 149 § 1 p.p.s.a. sąd, uwzględniając skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania przez organy w sprawach określonych w art. 3 § 2 pkt 1-4a, zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie aktu lub interpretacji lub dokonania czynności lub stwierdzenia albo uznania uprawnienia lub obowiązku wynikających z przepisów prawa. Jednocześnie sąd stwierdza, czy bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce z rażącem naruszeniem prawa. Jeżeli sąd uwzględni skargę, zobowiązuje organ do wydania w określonym terminie decyzji. Zgodnie z art. 154 § 1 p.p.s.a. w razie niewykonania wyroku uwzględniającego skargę na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania oraz w razie bezczynności organu lub przewlekłego prowadzenia postępowania po wyroku uchylającym lub stwierdzającym nieważność aktu lub czynności strona, po uprzednim pisemnym wezwaniu właściwego organu do wykonania wyroku lub załatwienia sprawy, może wnieść skargę w tym przedmiocie, żądając wymierzenia temu organowi grzywny. Zgodnie z § 4, osobie, która poniosła szkodę wskutek niewykonania orzeczenia sądu, służy roszczenie o odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym. W myśl § 5, odszkodowanie, o którym mowa w § 4, przysługuje od organu, który nie wykonał orzeczenia sądu. Jeżeli organ w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku o odszkodowanie nie wypłacił odszkodowania, uprawniony podmiot może wnieść powództwo do sądu powszechnego.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że do zaistnienia odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 417¹(⁽¹⁾) § 3 k.c. nie wystarczy sama tylko przewlekłość postępowania administracyjnego, lecz na podstawie art. 37 § 2 k.p.a. należy uzyskać postanowienie organu administracyjnego stwierdzające to uchybienie (por.: wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 12 kwietnia 2001 r., IV SA 1866/00, ONSA 2002, nr 4, poz. 144) lub orzeczenie sądu administracyjnego wydane na podstawie art. 3 § 2 pkt 8 w związku z art. 52 p.p.s.a. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 r. II CSK 398/10, OSNC 2011/11/125).

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że pozwany złożył do organu wyższego stopnia zażalenie w trybie art. 37 § 2 k.p.a. na bezczynność i przewlekłe prowadzenie postępowania GN-X. (...).7.96.2012. W wyniku uwzględnienia

zażalenia pozwanego, ostatecznym postanowieniem z dnia 2 kwietnia 2014 r. Wojewoda (...) na podstawie art. 37 § 2 w zw. z art. 123 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, stwierdził przewlekłość ww. postępowania prowadzonego przez Prezydenta Miasta P., stwierdzając, że bezczynność organu miała miejsce z rażącym naruszeniem prawa i wyznaczył Prezydentowi Miasta P. do załatwienia niniejszej sprawy ostateczny termin na dzień 5 maja 2014 r. Wojewoda (...) wskazał, że bezczynność organu miała miejsce w okresie od 28.05.2012 r. do 6.06.2012 r., od 1.11.2012 r. do 23.11.2012 r., od 1.02.2013 r. do 7.02.2013 r., od 15.03.2013 r. do 20.08.2013 r., od 10.01.2014 r. do 3.04.2014 r.

Podkreślić należy, że nie każda bezczynność organu może być utożsamiana ze szkodą. Osoba, która twierdzi, że poniosła szkodę, musi wykazać, stosownie do art. 6 k.c., że szkoda rzeczywiście zaistniała oraz, że była następstwem niewydania decyzji, której obowiązek wydania przewiduje przepis prawa, a nadto związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a niewydaniem przez organ odpowiedniego orzeczenia/decyzji. W niniejszej sprawie brak jest podstaw do ustalenia, że pozwana poniosła szkodę w wysokości sumy opłaty rocznej za 2013 r. z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów i jej związku z niewydaniem ww. decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Podkreślić należy, że w terminie wyznaczonym postanowieniem Wojewody (...), Prezydent Miasta P. wydał decyzje o odmowie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów w prawo własności. Pomimo, że ww. decyzja nie ma charakteru ostatecznego, powoduje ona skutki w postaci braku powstania szkody w majątku pozwanego, albowiem dopiero z momentem prawomocnej decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, ustanie obowiązek zapłaty opłaty z tytułu użytkowania wieczystego gruntu. Jak wskazano powyżej, w dacie przedstawienia ww. wierzytelności do potrącenia decyzja organu wyższego stopnia nie została wydana, zatem na moment złożenia oświadczenia o potrąceniu nie istniała wierzytelność pozwanego o zapłatę kwoty stanowiącej szkodę w związku z obowiązkiem uiszczenia opłaty rocznej za 2013 rok. Ewentualne roszczenie odszkodowawcze związane z przewlekłością postępowania prowadzonego przez Prezydenta Miasta P. wyrażające się w wysokości opłaty rocznej może powstać dopiero po uprawomocnieniu się decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Zatem najwcześniej w 2014 r. może nastąpić przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, w związku z tym dopiero w tym roku odpadnie podstawa świadczenia przez pozwanego opłaty z tytułu użytkowania wieczystego przedmiotowych gruntów. Uiszczenie takiej opłaty za 2014 r. spowoduje - w przypadku decyzji korzystnej dla pozwanego - powstanie roszczenia odszkodowawczego. Zatem w dacie złożenia oświadczenia o potrąceniu, istniał i nadal istnieje po stronie pozwanej obowiązek uiszczenia opłaty z tytułu użytkowania wieczystego ww. gruntów za 2013 rok w wysokości dochodzonej pozwem, w związku z czym pozwany nie poniósł szkody. Zatem kwota ta nie stanowi szkody pozwanego. Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że oświadczenie pozwanego o potrąceniu zawarte w piśmie z dnia 18 czerwca 2014 r. nie wywołało skutku w postaci umorzenia zobowiązania z tytułu opłaty rocznej za 2013 rok. W związku z powyższym Sąd w punkcie 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 209.239,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 marca 2014 r. do dnia zapłaty, na którą złożyła się kwota nieuiszczonej do 31 marca 2013 r. opłaty w sumie 185.929,83 zł oraz kwota skapitalizowanych odsetek naliczonych od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 20 marca 2014 r. w wysokości 23.310 zł.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 71 ust 4 ww. ustawy, zgodnie z którym opłaty roczne wnosi się przez cały okres użytkowania wieczystego, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, z góry za dany rok. W związku z powyższym od dnia 1 kwietnia 2013 r. pozwany pozostawał w opóźnieniu w zapłacie opłaty za 2013 rok, a w związku ze skapitalizowaniem odsetek na dzień 20 marca 2014 r., powodowi przysługiwały dalsze odsetki od dnia 21 marca 2014 r. Zgodnie z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Powód wniósł niniejszy pozew nadając go w placówce pocztowej operatora publicznego w dniu 20 marca 2014 r. Zatem od dnia 21 marca 2014 r. mógł żądać odsetek ustawowych także od skapitalizowanej sumy odsetek naliczonych do dnia 20 marca 2014 r.

O kosztach postępowania Sąd orzekł mając na uwadze wynik postępowania i w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 11 ust 1 i 2 ustawy z dnia z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa oraz § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

radców prawnych (...) zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Nadto zgodnie z art. 113 ust 1 w zw. z art.13 ust 1, art. 18 ust 1, art. 21 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 10.462 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

SSO Magdalena Horbacz